

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM

AARTSELAAR – PALMBOOMSTRAAT

J. CLAESSEN, A. DEVROE & R. VAN DE KONIJNENBURG
OKTOBER 2013

COLOFON

Opgraving ☐
Vergunningsnummer:
Datum aanvraag:
Naam aanvrager:
Naam site:

Prospectie ☒
2013/416
12 september 2013
Jan Claesen
Aartselaar, Palmboomstraat

Project

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem – Aartselaar, Palmboomstraat

Opdrachtgever

De ideale woning c.v.
Diksmuidelaan 276
2600 Antwerpen-Berchem

Opdrachtnemer

ARCHEBO bvba
Merelnest 5
B-3470 Kortenaken, België
BE 0834.280.172

+32 (0)491/74.60.77
info@archebo.be

Projectuitvoering

Jan Claesen, ARCHEBO bvba
Annika Devroe, ARCHEBO bvba
Rik Van De Konijnenburg, HAAST bvba

ARCHEBO-rapport 2013/15
ISSN 2034-5615

© 2013 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

Inhoud

ADMINISTRATIEVE FICHE	i
1. INLEIDING	1
2. PROJECTBESCHRIJVING	1
3. SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGBIED	1
4. BODEMKUNDIGE SITUERING EN EVALUATIE	2
5. GEPLANEDE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	3
6. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	4
7. METHODE	6
8. RESULTATEN PROEFSLEUVEN	6
8.1. ARCHEOLOGISCHE NIVEAUS	6
8.2. ARCHEOLOGISCHE SPOREN EN STRUCTUREN	6
8.3. ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN	8
9. EVALUATIE, WAARDERING EN AANBEVELINGEN	8
9.1. Evaluatie en beantwoording onderzoeksvragen	9
9.2. Waardering	9
9.3. Aanbevelingen	9
10. BIBLIOGRAFIE	9
11. BIJLAGEN	10

ADMINISTRATIEVE FICHE

Opdrachtgever	De ideale woning
Uitvoerder	ARCHEBO bvba
Vergunninghouder	Jan Claesen
Bewaarplaats archief	De ideale woning
Bewaarplaats vondsten	De ideale woning
Vergunningsnummer	2013/416
Projectcode	AAPA
Vindplaatsnaam	Palmboomstraat, Aartselaar
Locatie	Provincie
	Gemeente
	Deelgemeente
	Plaats
Lambertcoördinaten	A x 151399 Y 202133 B x 151399 Y 202095 C x 151437 Y 202081 D x 151427 Y 202043
Kadaster	Afdeling 1, sectie B, percelen : 286c, 288w (partim)

Kaart onderzoeksgebied

Begin- en einddatum terreinwerk 04/10/2013 tot 04/10/2013

Grootte projectgebied 4329 m²

Grootte onderzochte oppervlakte 510 m²

1. INLEIDING

Binnen de stedenbouwkundige vergunning voor een sociaal woningproject werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd door het Agentschap Onroerend Erfgoed aan de bouwheer.

De opdracht werd door de bouwheer, De ideale woning, toegekend aan ARCHEBO bvba op 6 augustus 2013.

De prospectievergunning werd afgeleverd op 26 september 2013.

Dit document vormt het eindrapport van deze opdracht.

2. PROJECTBESCHRIJVING

Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het onderzoeksgebied. Hierbij moeten volgende vragen beantwoord worden:

- Zijn er sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd, ...)?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

De opgeleverde eindproducten omvatten (in overeenstemming met de BVW):

- Het eindrapport
- Het werkputinplantingsplan
- Sporenplannen
- Het onderzoeksarchief, met onder meer:
 - Inventarislijsten vondsten, sporenbeschrijving, plannen/tekeningen, foto's
 - Dagboek
 - Rapport
 - Foto's, plannen/tekeningen, profieltekeningen en beschrijvingen
 - Vondsten

3. SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied is gesitueerd in het zuiden van het centrum van Aartselaar. In het zuiden grenst het terrein aan de Palmboomstraat. Ten westen ligt de Leon Gilliotlaan en in het oosten de Kapellestraat. In het noorden grenst het terrein aan de achterkant van de GB Carrefour market. Iets verder noordwaarts ligt de Nieuwstraat.

Kadastraal valt het gebied onder afdeling 1, sectie B, percelen : 286c, 288w (partim).

Fig. 1 Detail topografische kaart met middenschalige kleurenortho als achtergrond en aanduiding van het plangebied (rood gebied). (Bron: AGIV)

Het onderzoeksgebied bevindt zich tussen 16,92 en 18,21 m TAW.

4. BODEMKUNDIGE SITUERING EN EVALUATIE

Op de bodemkaart werd deze zone niet gekarteerd en aangeduid als OB (onder bebouwing). In de buurt kunnen de sequenties Pccz en Ldcz afgelezen worden.

Pccz : matig droge lichte zandleem met sterk gevlekte textuur B horizont. Als variant op het moedermateriaal worden de sedimenten lichter of grover in de diepte.

Ldcz : matig gleyige zandleem met sterk gevlekte textuur B horizont. Als variant op het moedermateriaal worden de sedimenten lichter of grover in de diepte.

Fig. 2 Bodemcontourkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood. (Bron: AGIV)

Bij de studie van de profielen kon worden opgemerkt dat het om lichte zandleem gaat, dus textuur P. De sterk gevlekte textuur B horizont is duidelijk zichtbaar op fig. 3 en bevindt zich net onder de grijze bouwlaag. Deze B horizont varieert in dikte, maar is algemeen ongeveer 20cm dik. Deze rust op zandig C materiaal. Hierdoor werd bij de kartering als variant z meegegeven omdat de sedimenten dus grover worden.

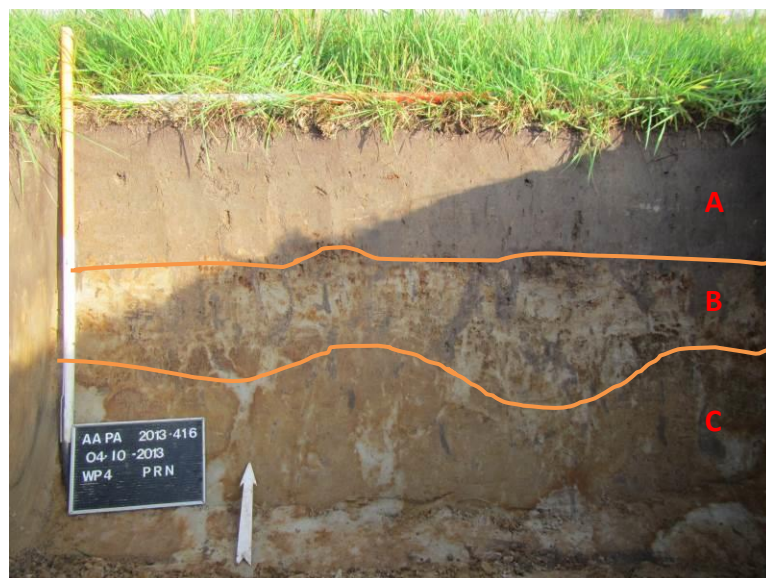

Fig. 3 Noordprofiel in werkput 4. (ARCHEBO bvba 2013)

5. GEPLANEDE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

[illegible]

6. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

4

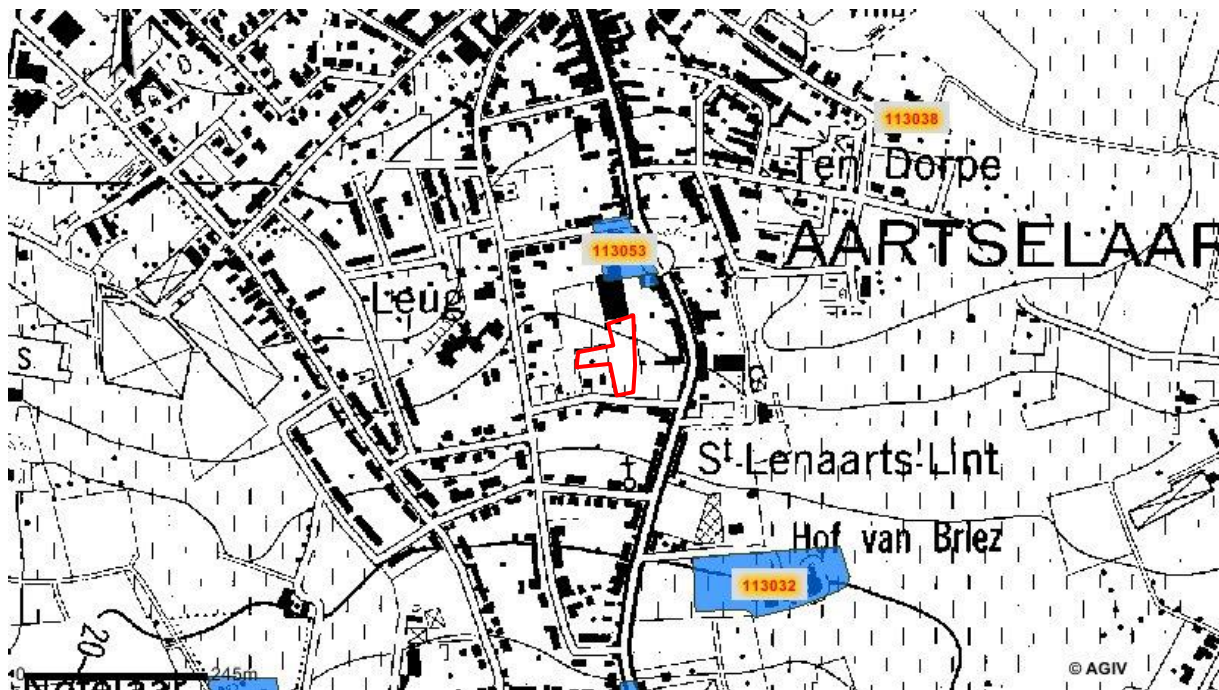

Fig. 5 Detail van de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het plangebied (rood). (Bron: CAI)

Op de Ferrariskaart (1777) staat het projectgebied aangeduid als akkerland.

Fig. 6 Detail van de Ferrariskaart met lokalisatie van het plangebied in zwart. (Bron: Koninklijke Bibliotheek van België).

7. METHODE

De proefsleuven werden volgens de methode van parallelle continue sleuven aangelegd. De afgraving gebeurde door een kraan op rupsbanden van 21 ton met tandeloze graafbak van 2m breed. De afstand tussen de sleuven bedraagt ca. 12m.

Na het aanleggen van de proefsleuven werden deze gecontroleerd met een metaaldetector. De storthopen werden eveneens met een metaaldetector gescreend.

		oppervlakte	
onderzoeksgebied		4329,19	m ²
aan te leggen werkputten	10%	432,20	m ²
aan te leggen kijkvensters	2,5%	108,22	m ²
TOTAAL aan te leggen	12,5%	640,44	m ²
werkput 1		24,00	m ²
werkput 2		172,00	m ²
werkput 3		182,00	m ²
werkput 4		110,00	m ²
totaal aangelegde werkputten		488,00	m ²
kijkvenster 1		22,04	m ²
totaal aangelegde kijkvensters		22,04	m ²
TOTAAL aangelegd		510,04	m ²

Fig. 7 Lijst met aan te leggen oppervlakte volgens bijzondere voorschriften en de uiteindelijk aangelegde oppervlakte. (ARCHEBO 2013)

8. RESULTATEN PROEFSLEUVEN

8.1. ARCHEOLOGISCHE NIVEAUS

Er werd één archeologisch relevant niveau aangetroffen dat zich tussen 17,42 en 17,68m TAW bevond.

8.2. ARCHEOLOGISCHE SPOREN EN STRUCTUREN

Er werden geen structuren aangetroffen.

In totaal werden 11 sporen aangetroffen. Vier ervan waren greppels. Drie greppels vertoonden een oost-west oriëntering en konden in de opeenvolgende sleuven waargenomen worden.

De eerste greppel werd aangetroffen in werkput 2 (S2) en liep door in werkput 3 (S3) en werkput 4 (S1). Deze greppel ligt in het verlengde van een nog huidig zichtbare perceelgrens. De kleur van de vulling sluit niet aan bij de kleur van de huidige bouwvoor.

Fig. 8 Coupe van spoor 3 in werkput 3. (ARCHEBO bvba 2013)

Een tweede greppel werd aangetroffen in werkput 3 (S2) en werd ook in werkput 4 (S2) herkend.

De laatste greppel (WP3; WP4 S3) moet vermoedelijk eerder als een opvulling van een kleine depressie beschouwd worden omwille van de breedte.

Ten slotte werd nog 1 greppel aangetroffen met een andere oriëntering. Deze greppel bevond zich in werkput 3 (S1) en kent een zuidwest-noordoost oriëntering.

In werkput 3 werden nog 2 ronde sporen vlak naast elkaar aangetroffen. Het gaat om sporen 4 en 5. Er werd geen materiaal aangetroffen wat een datering bemoeilijkt. Op basis van de kleur en de lichte uitloging kan men dit spoor eerder plaatsen in de nieuwe tijd of nieuwste tijd.

Fig. 9 Zicht op de coupe van sporen 4 en 5 in werkput 3. (ARCHEBO bvba 2013)

Ten slotte werd nog 1 mogelijke paalkuil aangetroffen in werkput 2 (S1). De kleur van de vulling leek sterk op de kleur van de huidige bouwvoor en is vermoedelijk eerder recent.

Fig. 10 Spoor 1 in werkput 2. (ARCHEBO bvba 2013)

Er werd een kijkvenster aangelegd rond het spoor, echter zonder resultaat.

Fig. 11 Kijkvenster in werkput 2. (ARCHEBO bvba 2013)

8.3. ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN

Er werden geen vondsten aangetroffen.

9. EVALUATIE, WAARDERING EN AANBEVELINGEN

9.1. EVALUATIE EN BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

- Zijn er sporen aanwezig?
 - o Er werden 11 grondsporen aangetroffen.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
 - o De sporen zijn allen antropogeen.
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd, ...)?
 - o De sporen zijn zeer goed bewaard en de aflijning is vrij scherp.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - o De sporen duiden niet op structuren in het onderzoeksgebied.
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - o De grondsporen zijn op 1 na allen wellicht recent. Het 'oudere' spoor is niet dateerbaar.
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
 - o Niet van toepassing.

9.2. WAARDERING

Archeologisch gezien kunnen we alleen vaststellen dat het gebied quasi geen archeologisch interessante grondsporen opleverde, alhoewel de zichtbaarheid en leesbaarheid vrij hoog was. De meeste sporen duiden op perceelindelingen en hebben dan ook een lage archeologische waarde.

9.3. AANBEVELINGEN

Aangezien het terrein geen archeologisch interessante sporen opleverde kan het terrein best worden vrijgegeven.

10. BIBLIOGRAFIE

AGIV (Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen) (2011), <http://www.agiv.be/gis/>.

CAI (Centrale Archeologische Inventaris) (2011), <http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geovlaanderen/cai/>.

Koninklijke Bibliotheek van België (2010), Ferrariskaart, http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html.

11. BIJLAGEN

- Fotolijst
- Sporenlijst
- Coupetekeningen
- Plannenlijst

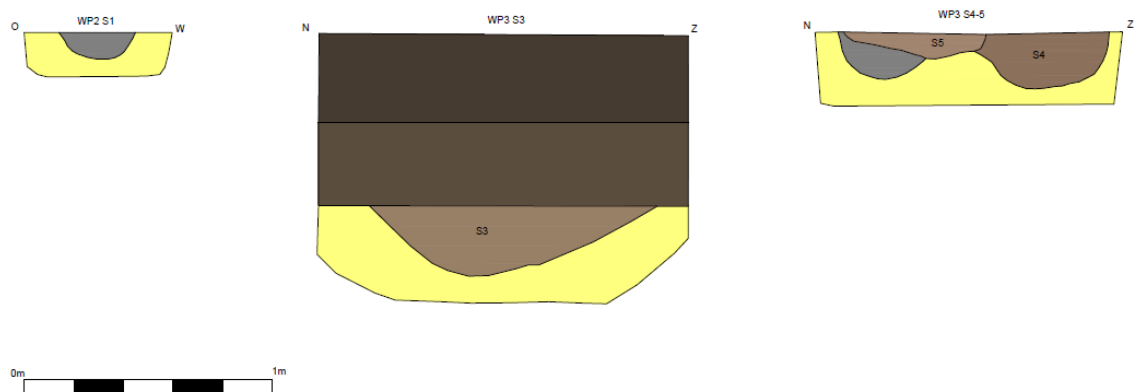
FOTOLIJST

Fotonummer	Werkput	Overzichtsfoto	Spoor	Profiel	Coupe	Opmerkingen	Datum
AAPA 001	3		4 en 5		x		4/10/2013
AAPA 002	3		4 en 5		x		4/10/2013
AAPA 003	1			Z			4/10/2013
AAPA 004	1	x					4/10/2013
AAPA 005	1	x					4/10/2013
AAPA 006	2			N			4/10/2013
AAPA 007	2		1				4/10/2013
AAPA 008	2		1				4/10/2013
AAPA 009	2	x					4/10/2013
AAPA 010	2		2				4/10/2013
AAPA 011	2		2				4/10/2013
AAPA 012	2	x					4/10/2013
AAPA 013	3			Z			4/10/2013
AAPA 014	3	x					4/10/2013
AAPA 015	3		1				4/10/2013
AAPA 016	3		1				4/10/2013
AAPA 017	3		2				4/10/2013
AAPA 018	3		2				4/10/2013
AAPA 019	3	x					4/10/2013
AAPA 020	3		3				4/10/2013
AAPA 021	3		3				4/10/2013
AAPA 022	3	x					4/10/2013
AAPA 023	2					kijkvenster 1	4/10/2013
AAPA 024	2					kijkvenster 1	4/10/2013
AAPA 025	4			N			4/10/2013
AAPA 026	4	x					4/10/2013
AAPA 027	4		1				4/10/2013
AAPA 028	4		1				4/10/2013
AAPA 029	4	x					4/10/2013
AAPA 030	4		2				4/10/2013
AAPA 031	4		2				4/10/2013
AAPA 032	4		3				4/10/2013
AAPA 033	4		3				4/10/2013
AAPA 034	2		1		x		4/10/2013
AAPA 035	3		3		x		4/10/2013
AAPA 036	3		3		x		4/10/2013
AAPA 037	3		4 en 5				4/10/2013

SPORENLIJST

Spoornummer	Werkput	Vlak	Form	Kleur	Inclusies	Structuur	Textuur	Spoorrelaties	Spoorassociaties	Interpretatie	Datering	Coupe	Vondstnummer	FotoTekening	Opmerking
				hoofdkleur	bijkleur	soort	grootte	hoeveelheid	jonger dan	ouder dan	hoort bij	is vervolg van			
1	2	1	rond	grjs											
2	2	1	rechtshoekig	grjs											
1	3	1	rechtshoekig	grjs	beige										
2	3	1	rechtshoekig	grjs											
3	3	1	rechtshoekig	grjs											
4	3	1	rond	grjs											
5	3	1	rond												
1	4	1	rechtshoekig	grjs											
2	4	1	rechtshoekig	grjs											
3	4	1	rechtshoekig	grjs											

COUPETEKENINGEN

PLANNENLIJST

- Plan 1 Werkputinplanting bestaande toestand
- Plan 2 Werkputinplanting nieuwe toestand
- Plan 3 Alle sporenplan

ALGEMEEN PLAN Projectie op kadaster
Prospectie met ingreep in de bodem
vergunning OE 2013-416

AARTSELAAR - PALMBOOMSTRAAT

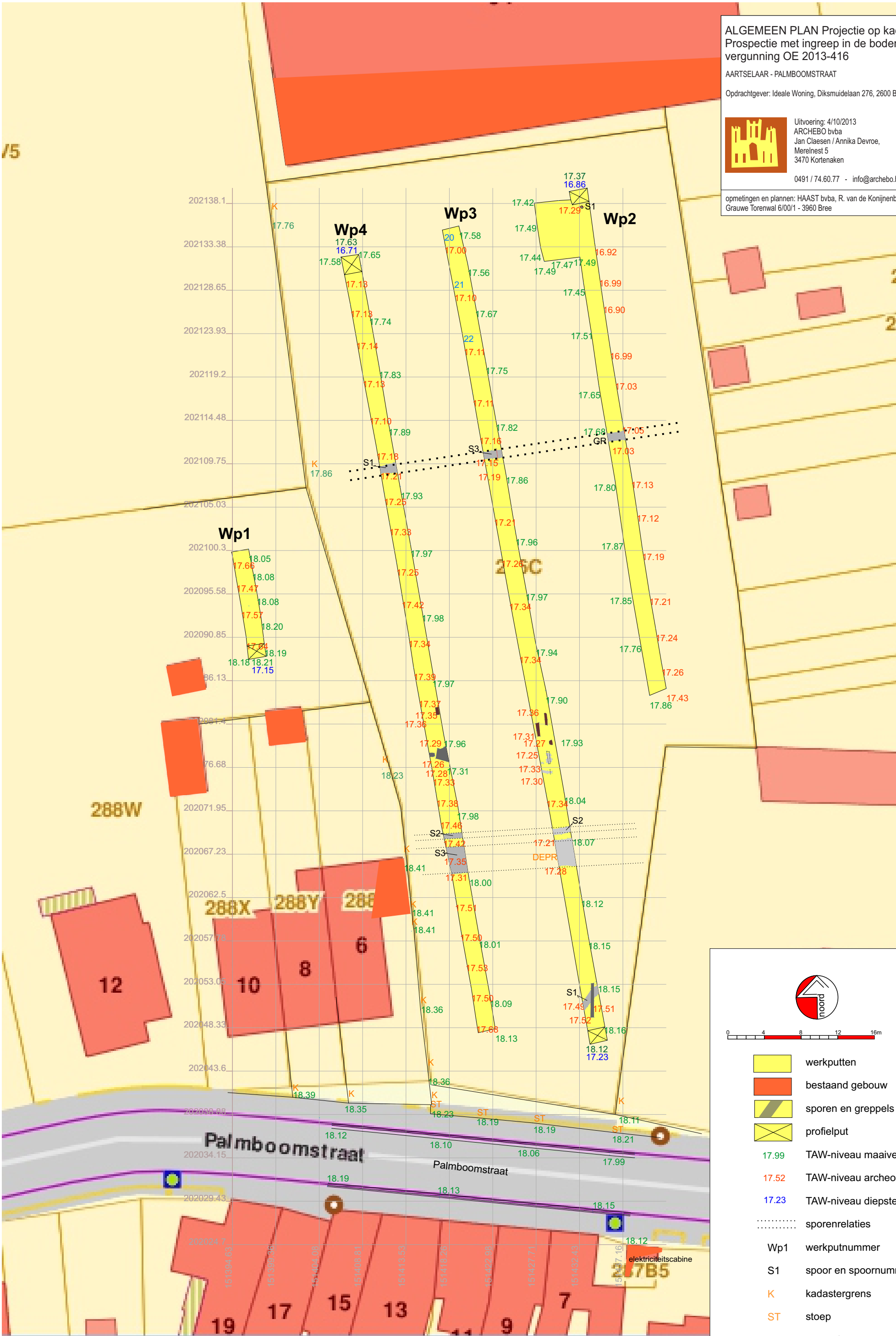
Opdrachtgever: Ideale Woning, Diksmuidelaan 276, 2600 Berchem

Uitvoering: 4/10/2013
ARCHEBO bvba
Jan Claesen / Annika Devroe,
Merelnest 5
3470 Kortenaak

0491 / 74.60.77 - info@archebo.be

opmetingen en plannen: HAAST bvba, R. van de Konijnenburg,
Grauwe Torenwal 6/00/1 - 3960 Bree

werkputten

bestaand gebouw

sporen en greppels

profielput

17.99

TAW-niveau maaiveld

17.52

TAW-niveau archeologisch vlak

17.23

TAW-niveau diepste punt profielput

sporenrelaties

Wp1

werkputnummer

S1

spoor en spoornummer

K

kadastergrens

ST

stoep

GR

greppel

ALGEMEEN PLAN projectie op nieuwbouw
Prospectie met ingreep in de bodem
vergunning OE 2013-416

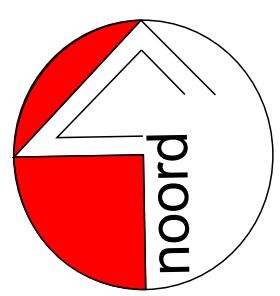
AARTSELAAR - PALMBOOMSTRAAT
Opdrachtgever: Ideale Woning, Diksmuidelaan 276, 2600 Berchem

Uitvoering: 4/10/2013
ARCHEBO bvba
Jan Claesen / Annika Devroe,
Merelnest 5
3470 Kortenen

0491 / 74.60.77 - info@archebo.be

opmetingen en plannen: HAAST bvba, R. van de Konijnenburg,
Grauwe Torenwal 6/00/1 - 3960 Bree

0 4 8 12 16m

- werkputten
- bestaand gebouw
- sporen en greppels
- profielput
- 17.99 TAW-niveau maaiveld
- 17.52 TAW-niveau archeologisch vlak
- 17.23 TAW-niveau diepste punt profielput
- sporenrelaties
- Wp1 werkputnummer
- S1 spoor en spoornummer
- K kadastergrens
- ST stoep
- GR greppel

ALGEMEEN PLAN
Prospectie met ingreep in de bodem
vergunning OE 2013-416

AARTSELAAR - PALMBOOMSTRAAT

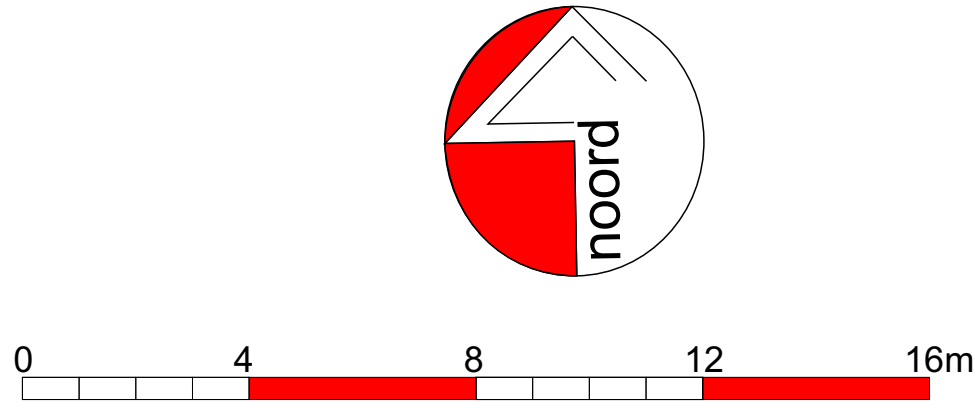
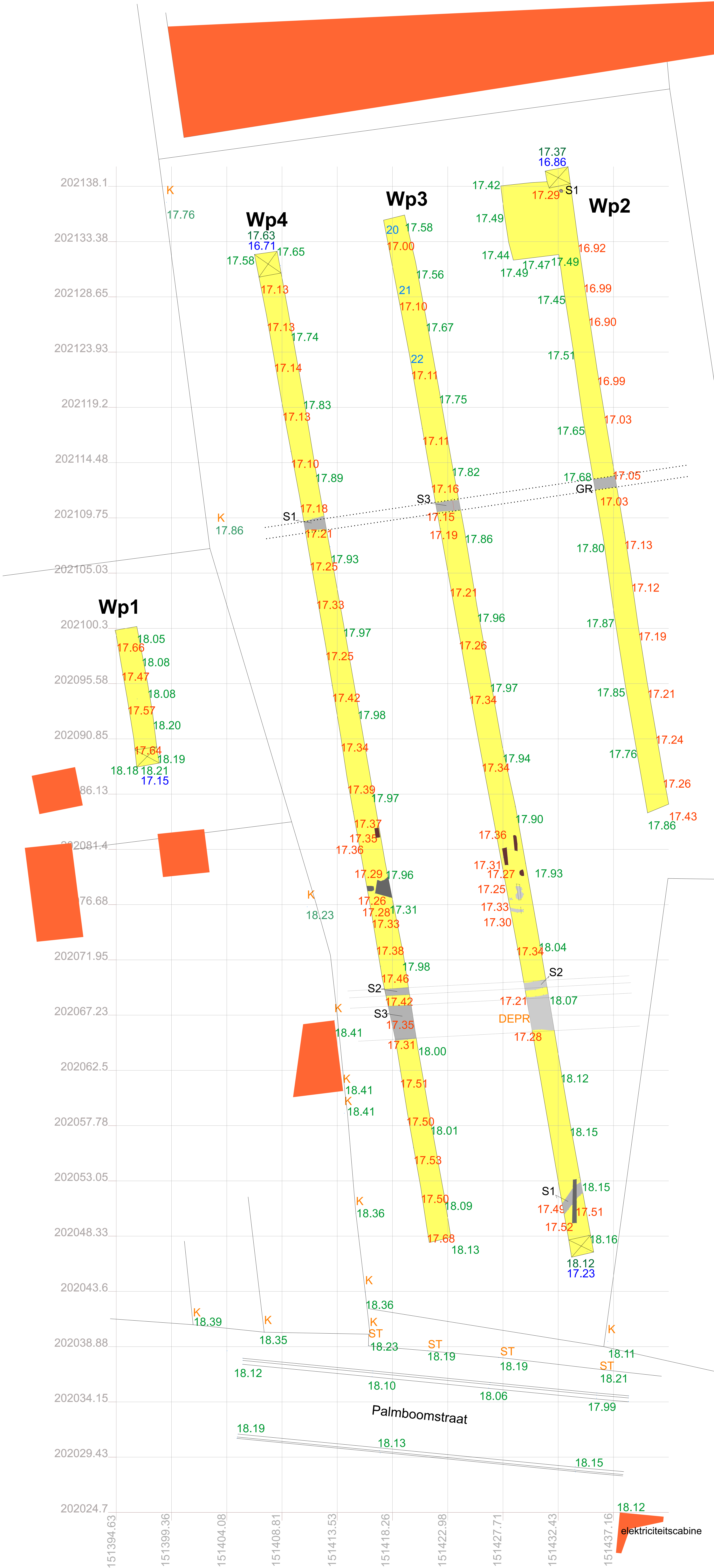
Opdrachtgever: Ideale Woning, Diksmuidelaan 276, 2600 Berchem

Uitvoering: 4/10/2013
ARCHEBO bvba
Jan Claesen / Annika Devroe,
Merelnest 5
3470 Kortenen

0491 / 74.60.77 - info@archebo.be

opmetingen en plannen: HAAST bvba, R. van de Konijnenburg,
Grauwe Torenwal 6/00/1 - 3960 Bree

	werkputten
	bestaand gebouw
	sporen en greppels
	profielput
	TAW-niveau maaiveld
	TAW-niveau archeologisch vlak
	TAW-niveau diepste punt profielput
	sporenrelaties
	werkputnummer
	spoor en spoornummer
	kadastergrens
	stoep
	greppel